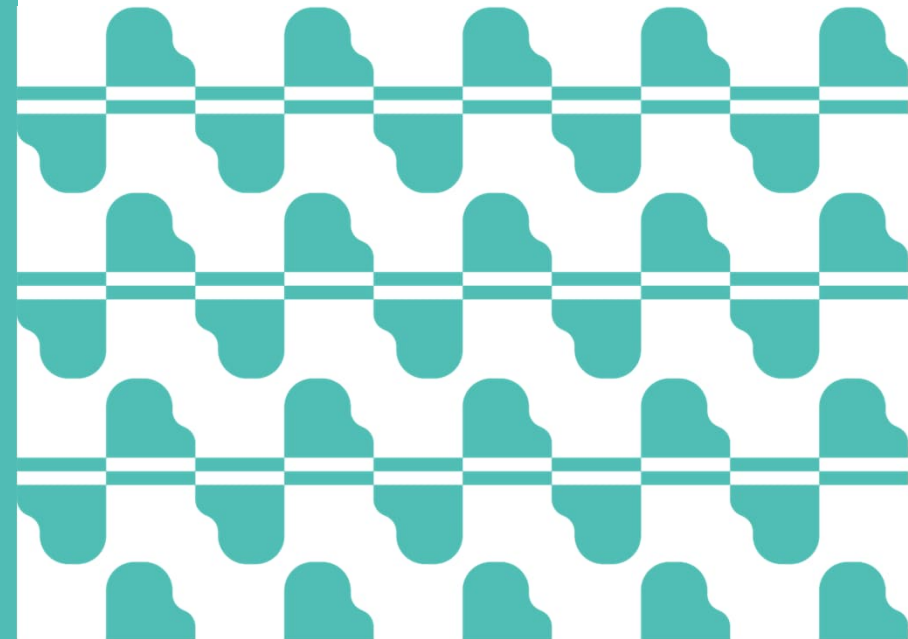

Varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirjan päivitys 1.8.2026 alkaen - Palvelusetelin arvo ja toimistomaksu

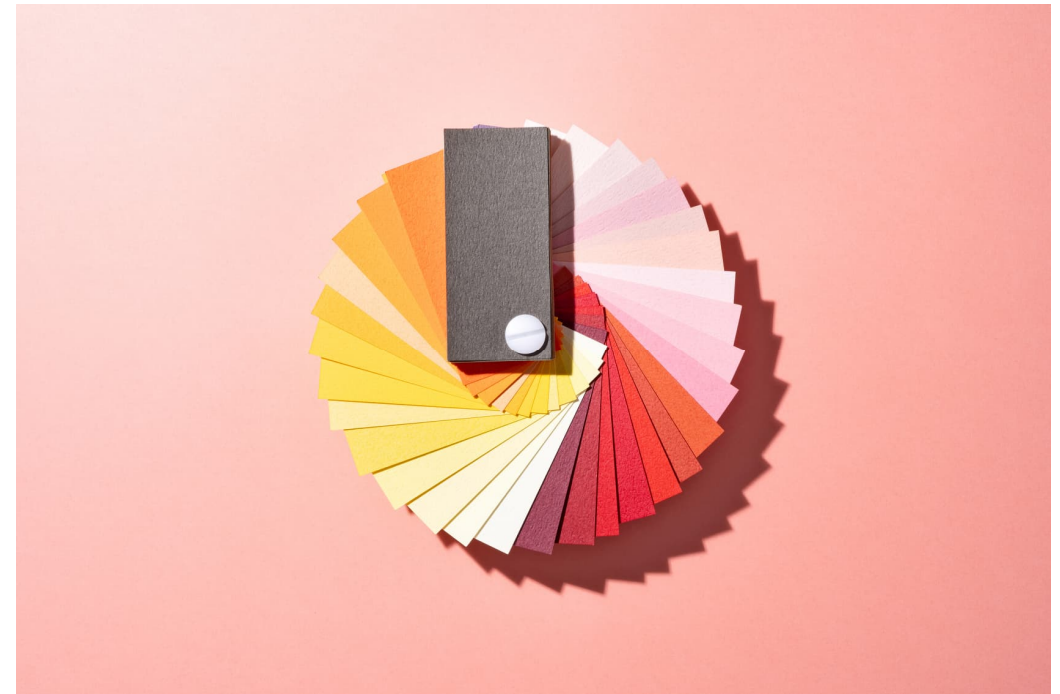
Opetus- ja kasvatuslautakunta 19.3.2026

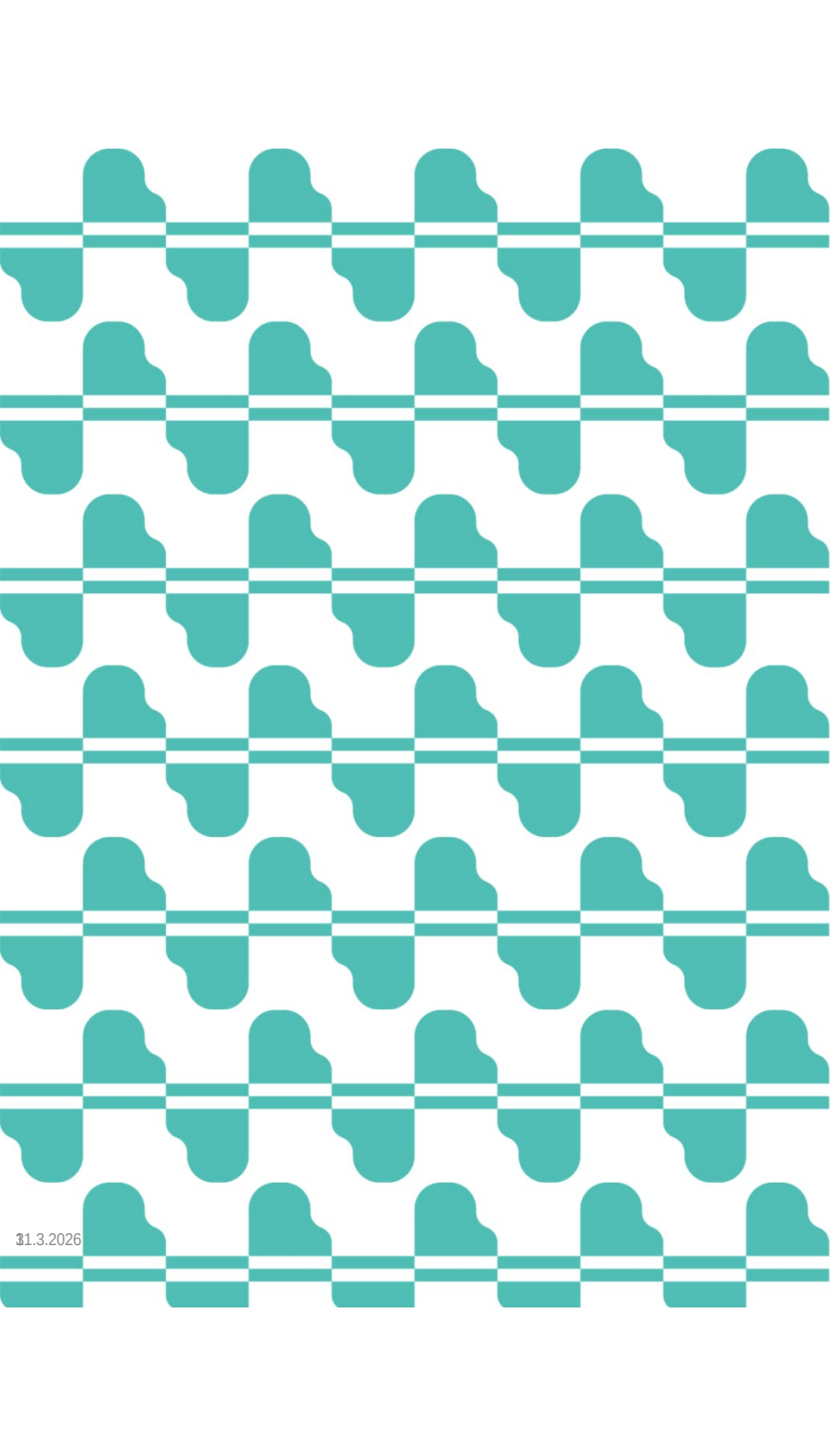
Meiju-Leena Heinonen
varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö

Sisältö

- Tilastoja kunnallisesta ja yksityisestä varhaiskasvatuksesta
 - Lapsimäärät
 - Varhaiskasvatuksen tilapaikat ja vapaat paikat
 - Asiakasmaksuluokat
 - Tuen tarpeessa olevat lapset
- Seitsemän skenaariota palvelusetelin arvosta
 - Näkökulmina palveluntuottajat ja Järvenpään kaupunki
- Kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen kustannukset
- Esimerkkejä kustannusten muutoksista
- Vaikutusten arviointi
- Esitetyt muutokset

Tilastoja kunnallisesta ja yksityisestä varhaiskasvatuksesta

Lapsimäärät

Varhaiskasvatuksen tilapaikat ja vapaat paikat

Asiakasmaksuluokat

Tuen tarpeessa olevat lapset

Lapsimäärät kunnallisessa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa

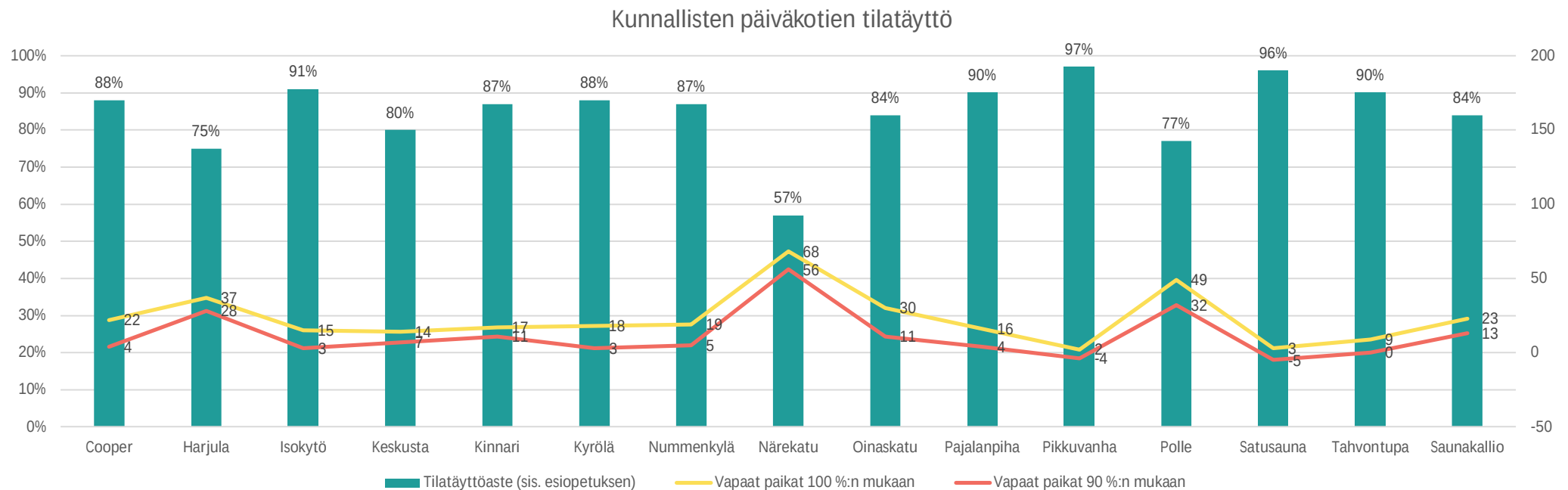
	Kunnallinen/ yksityinen	Yli 3-vuotiaat	Alle 3-vuotiaat	Yhteensä	Alle 3v. osuus	Lapsia yhteensä (kunnallinen ja yksityinen)	Yksityisen vakan OSUUS (sis. muissa kunnissa olevat lapset)
15.2.2026	Kunnallinen	1387	383	1770	21,6 %	2344	
	Yksityinen	412	162	574	28,2 %		24,5 %
15.2.2025	Kunnallinen	1439	423	1862	22,7 %	2376	
	yksityinen	362	152	514	29,6 %		21,6 %
15.2.2024	kunnallinen	1453	441	1894	23,3 %	2431	
	yksityinen	369	168	537	31,3 %		22,1 %
15.2.2023	kunnallinen	1507	462	1969	23,5 %	2472	
	yksityinen	378	125	503	24,9 %		20,3 %
15.2.2022	kunnallinen	1467	391	1858	21,0 %	2401	
	yksityinen	425	118	543	21,7 %		22,6 %

Huomioita:

- Yksityisessä varhaiskasvatuksessa alle 3-v lasten osuus nousi merkittävästi v. 2023-2024 välillä
- Yksityisessä varhaiskasvatuksessa alle 3-v lasten osuus ollut vuodesta 2024 lähtien n. 7-8 % suurempi kuin kunnallisessa vakassa. Samaan aikaan kunnallisen varhaiskasvatuksen alle 3-v lasten osuus on vuosittain laskenut

Päiväkotikohtainen täyttöaste (4/2026) tilapaikkoihin nähden sekä vapaat tilapaikat kunnallisessa varhaiskasvatuksessa

Huomioita:

- Tilakapasiteetin tarkastelu näyttää, minkä verran yksiköittäin on käytettävissä olevaa tilaa vapaana. Se ei kerro olemassa olevan resurssin mukaista täyttöastetta.
- Kunnallisen varhaiskasvatuksen keskimääräinen tilatäyttöaste on 83 %
- Yhteensä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on 100 %:n täytön mukaisesti 342 tilapaikkaa vapaana ja 90 %: täytön mukaisesti 168 tilapaikkaa vapaana
- Elokuussa lapsimäärä putoaa vuosittain noin 300 lapsella (esiopetuksesta perusopetukseen siirtyvät lapset / uudet aloittajat)

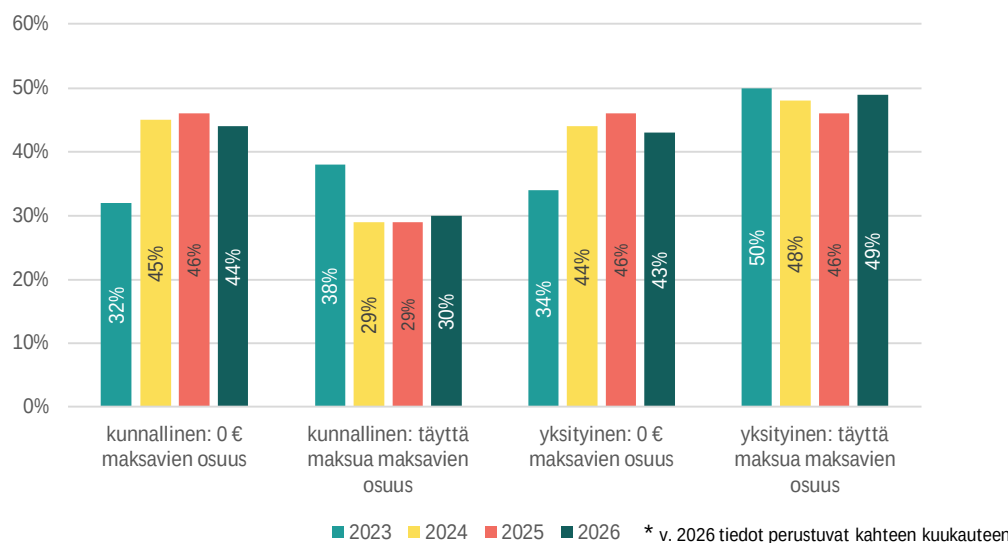
Kunnallisen varhaiskasvatuksen ryhmien vapaat paikat nykyisellä henkilöstöllä ilman rekrytointeja

	Vapaat paikat 4/26	Vapaat paikat 8/26
Cooper	10	25
Harjula	0	7
Isokytö	5	12
Keskusta	1	5
Kinnari	0	21
Kyrölä	4	18
Nummenkylä	2	4
Närekatu	2	4
Oinaskatu	0	8
Pajalanpiha	3	29
Pikkuvanha	0	14
Polle	1	42
Satusauna	1	10
Tahvontupa	0	9
Saunakallio	0	25
Yhteensä	29	233

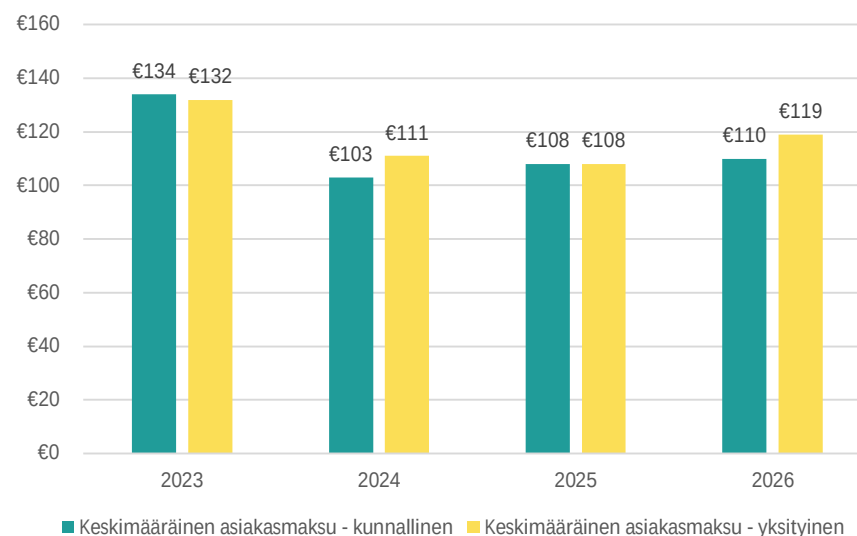
- Huhtikuun vapaista paikoista 16 on esiopetusryhmissä ja 13 varhaiskasvatusryhmissä (tieto päivittyvää)
 - Lapsimäärät ja vapaat paikat vaihtelevat kuukausittain, kun alle kolmevuotiaat lapset täyttävät kolme vuotta, varhaiskasvatuspaikkoja irtisanotaan (perheet muuttavat) ja uusia, kiireellisestikin sijoitettavia lapsia sijoitetaan (esim. huoltajan työllistyminen)
- Elokuun luvut ovat suuntaa antavia, koska sijoitussuunnittelu on vasta käynnistynyt
 - Elokuun paikkatilanne tarkentuu vasta huhtikuussa, koska hakemuksia on vielä tulossa (lainmukainen 4 kk hakuaika)
 - Osassa päiväkotien elokuun luvuissa on huomioitu lapset, joilla on jo hakemus tehtynä

Kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksuluokat vuosilta 2023-2026

Täyttä tai 0-maksua maksavien osuus eri vuosina

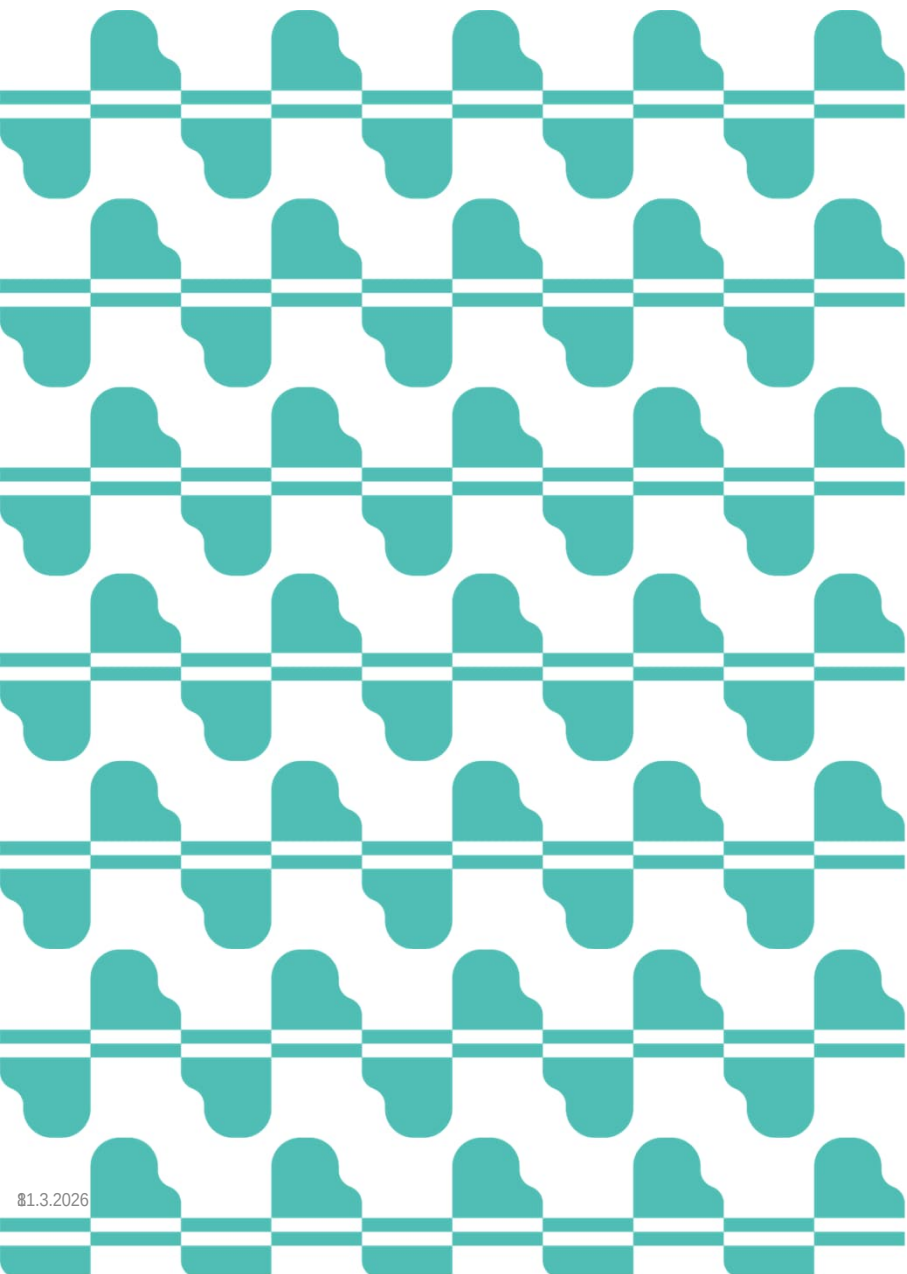

Keskimääräinen asiakasmaksu

Huomioita:

- 0 € maksavien asiakasperheiden osuus on melko sama sekä kunnallisessa että yksityisessä varhaiskasvatuksessa (vuonna 2025 sama 46 %)
- Täyttä maksua maksavien asiakasperheiden osuus selkeästi suurempi yksityisessä varhaiskasvatuksessa kuin kunnallisessa (vuonna 2025 yks. 46 % vs. kun. 29 %)
- Yksityisen vakan asiakasperheet jakautuivat vuonna 2025 tasan samansuuruiseen ääripäiden joukkoon: 46 % asiakkaista kuului 0-maksuluokkaan ja 46 % asiakkaista kuului täyttä maksua maksavaan joukkoon
- Asiaksmaksu 30-310 € välillä joukkoon kuului v. -25 kunnallisessa vakassa 28 % asiakkaista, kun yksityisessä vakassa tähän joukkoon kuului vain 8 % asiakkaista
- Keskimääräisessä asiakasmaksun suuruudessa ei juuri eroa kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen välillä: vuonna 2025 asiakasmaksun ka. sama 108 €/kk

Seitsemän skenaariota palveluselin arvosta

Näkökulmina palveluntuottajat ja Järvenpään kaupunki

Esityksen nimen voi laittaa tänne

Varhaiskasvatuksen palvelusetelin arvon esimerkkien kustannusvaikutukset

	Palsen arvo	Muutos arvoon	Uusi palsen arvo	Kustannus/kk	Kustannus 2026	Säästö vuodelle 2026	Säästö vuodelle 2027
Skenaario 1	960	-39	921	519,444	6,233,328	-109,980	-263,952
Skenaario 2	960	-20	940	530,160	6,361,920	-56,400	-135,360
Skenaario 3	960	-10	950	535,800	6,429,600	-28,200	-67,680
Skenaario 4	960		960	541,440	6,497,280		0
Skenaario 5	960	0.50%	965	544,147	6,529,766	13,536	32,486
Skenaario 6	960	1.00%	970	546,854	6,562,253	27,072	64,973
Skenaario 7	960	1.75%	977	550,915	6,610,982	47,376	113,702

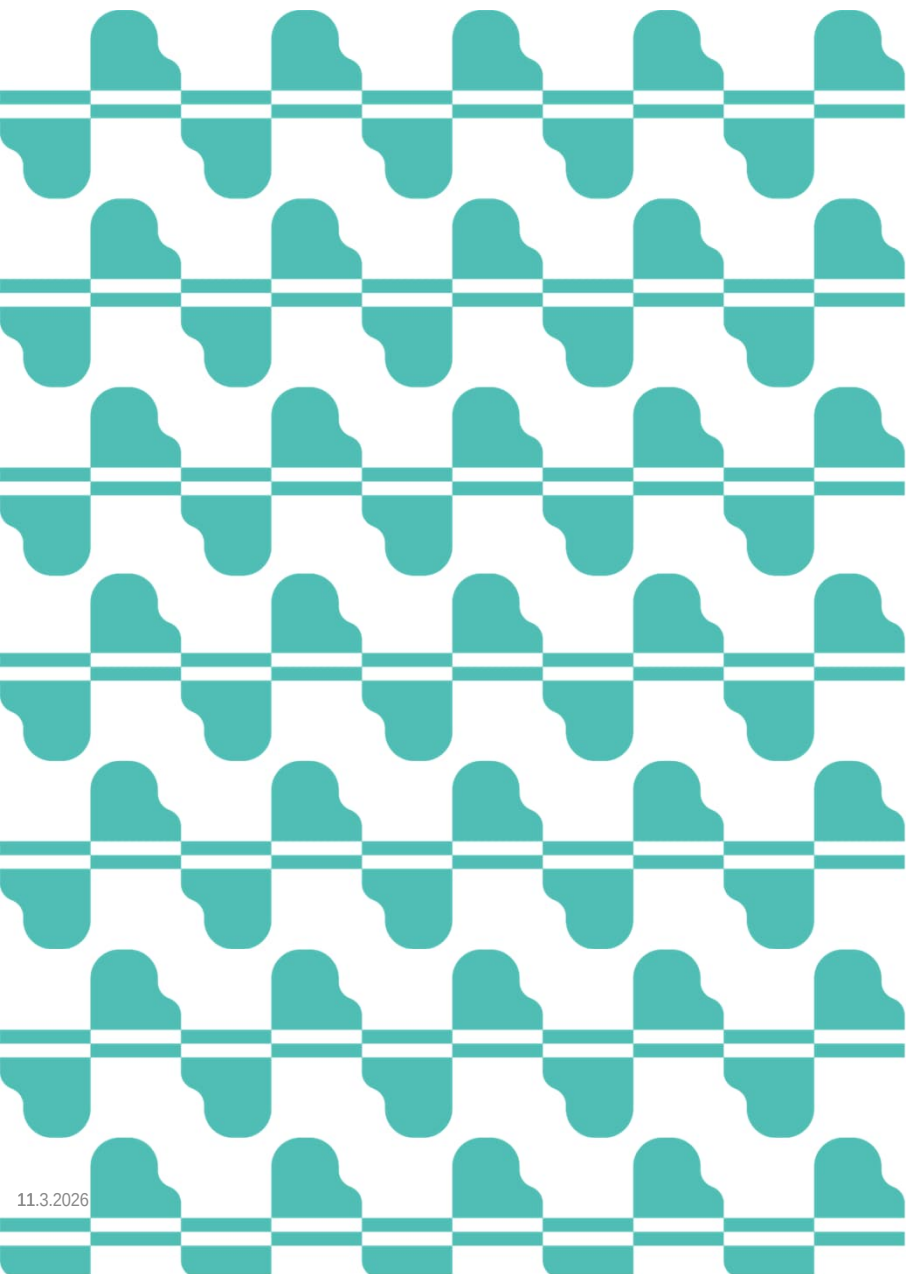
HUOM! Skenaario 7 on palvelusetelisääntökirjan mukainen arvon ohjeellinen indeksikorotus (Opka Itk päätetty 18.12.2025).
Indeksi tarkistettu 4.3.2026

- Elinkustannusindeksin muutos on 0,30 % ja ansiotasoindeksi muutos 4,39 %, yhteenlaskettu muutos 2,35 %
- Indeksiä käytetään palvelusetelin arvon ohjeellisena tarkistusperiaatteena. Tämän vuoksi skenaariossa 7 on käytetty indeksikorotusta 1,75 %.

Mahdollisten palvelusetelikustannusten nousun vaikutus OPKAan ja kunnalliseen varhaiskasvatukseen

- Jos opetus- ja kasvatustalokunta päättää skenaarion 2-7 mukaisen vaihtoehdon, niin palveluseteliin suunnitellut säästöt tulee kattaa nykyisestä käyttösuunnitelmasta säästämällä muusta palvelutuotannosta
 - Esim. skenario 4: Palvelusetelikustannukset eivät kasva, mutta haettu säästö 110te jää saavuttamatta
 - Vastaava säästö kunnallisen vakan toiminnassa tarkoittaisi esimerkiksi 8 avustajan tai 6,5 lastenhoitajan tai 5,5 vaka opettajan tai 4 päiväkodin johtajan vähentämistä 1.8.2026
 - Esim. Skenario 6: Tavoitellut säästöt 110te jäävät toteutumatta, minkä lisäksi palvelusetelikulut kasvavat nykytilasta noin 27te vuonna 2026. Palvelusetelikulut kasvavat 137 te.
 - Kunnallisen vakan toiminnasta tulisi löytää säästöjä 137te, mikä tarkoittaisi esimerkiksi 10 avustajan tai 7,5 lastenhoitajan tai 6,5 vaka opettajan tai 5 päiväkodin johtajan vähentämistä 1.8.2026.
- HUOM! Vaka laki ohjaa henkilöstömitoitusta, joten ei mahdollista vähentää kunnallisesta toiminnasta varhaiskasvatuksen opettajia/lastenhoitajia

Vaikutusten arviointi

- Palvelusetelin arvo alenee
- Palvelusetelin arvo pysyy samana
- Palvelusetelin arvo nousee

Kooste vaikutusten arvioinnista (palse arvo laskisi)

➤ Vaikutukset palveluntuottajiin, palvelujen saatavuuteen ja laatuun

- Palvelusetelin arvon lasku voisi heikentää yksityisten palveluntuottajien toimintaedellytyksiä, mikä voisi vaikuttaa palvelun laatuun tai johtaa toiminnan lopettamiseen
 - Toiminnan loppuminen voisi heikentää monipuolisten palvelujen saatavuutta ja voisi kaventaa perheiden valinnanmahdollisuuksia
- Jos palvelusetelin arvoa laskettaisiin, yhdistysmuotoiset ja ketjuihin kuulumattomat yksityiset päiväkodit voisivat olla haavoittuvimmassa asemassa. Ne toimivat usein voittoa tavoittelematta, eikä niillä yleensä ole yhtä vahvoja taloudellisia puskureita kuin markkinaehtoisesti toimivilla ketjupäiväkodeilla.

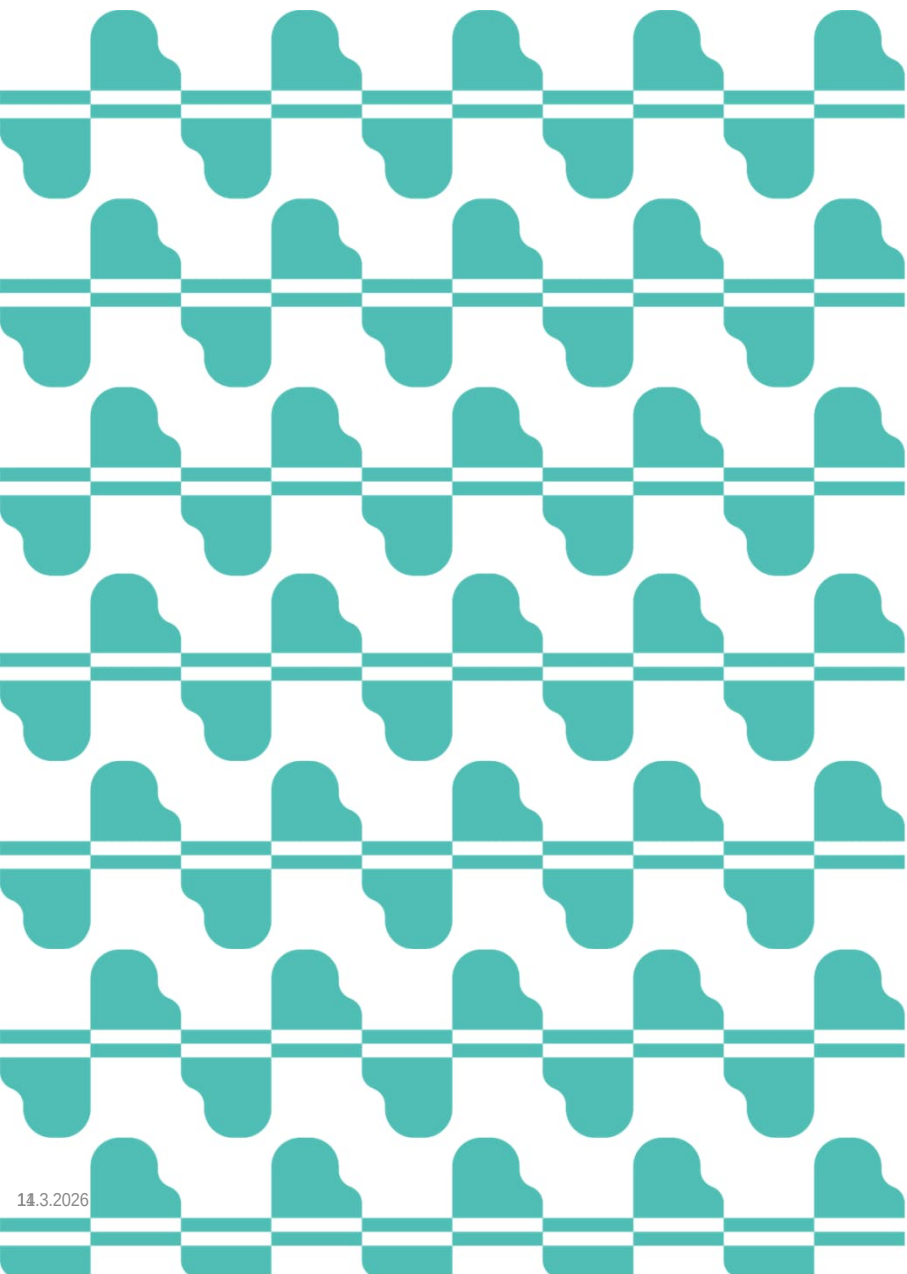
➤ Vaikutukset perheisiin ja lapsiin

- Jos palveluntuottajat joutuisivat kompensoimaan palvelusetelin arvon alenemista, palveluntuottajat voisivat joutua nostamaan perheiden omavastuuosuutta (palveluntuottajilla on mahdollisuus periä perheiltä varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain lisäksi enintään 70 €/kk)
 - Omavastuuosuuden noustessa olisi mahdollista, että joitakin 0-maksuluokan asiakkaita siirtyisi yksityisestä vakasta kunnalliseen vakaan
 - Omavastuuosuuden nousu voisi vaikuttaa pienituloisempien uusien perheiden mahdollisuuteen valita yksityinen päiväkot

Vaikutusten arvioinnin johtopäätökset

- Palvelusetelin arvon alentaminen tukisi kaupungin strategisia tavoitteita erityisesti näkökulmasta vastuullisuus ratkaisuihin (talouden tasapaino). Palvelusetelin arvon alentaminen toisi säästöjä, mutta seurauksena voisi olla, että kunnalliseen varhaiskasvatukseen siirtyisi yksityisistä päiväkodeista lapsia, jolloin täysimääräinen säästöpotentiali jäisi saavuttamatta. Palvelusetelin arvon alentaminen voisi vaikuttaa palveluntuottajien toiminnan edellytyksiin. Perheiden valinnanmahdollisuudet voisivat heiketä.
- Palvelusetelin arvon säilyttäminen nykytasolla pienentänee riskiä yksityisten palveluntuottajien tarjonnan supistumisesta ja todennäköisyyttä sille, että palveluntuottaja nostaisi perheen omavastuuosuutta. Siten riski joidenkin lasten siirtymisestä kunnalliseen varhaiskasvatukseen voisi pienentyä, mutta ei auttaisi täyttämään kunnan säästövelvoitetta. Tällöin säästöt jouduttaisiin hakemaan kunnallisesta palveluntuotannosta.
- Palvelusetelin arvon nosto tukisi osittain kaupungin strategisia tavoitteita esim. vahvistamalla palvelujen pysyvyyttä, tukemalla perheiden valinnanvapautta ja parantamalla yritysten toimintaedellytyksiä, mutta se kasvattaisi kunnan menoja tilanteessa, jossa talouden tasapainottaminen on välttämätöntä.

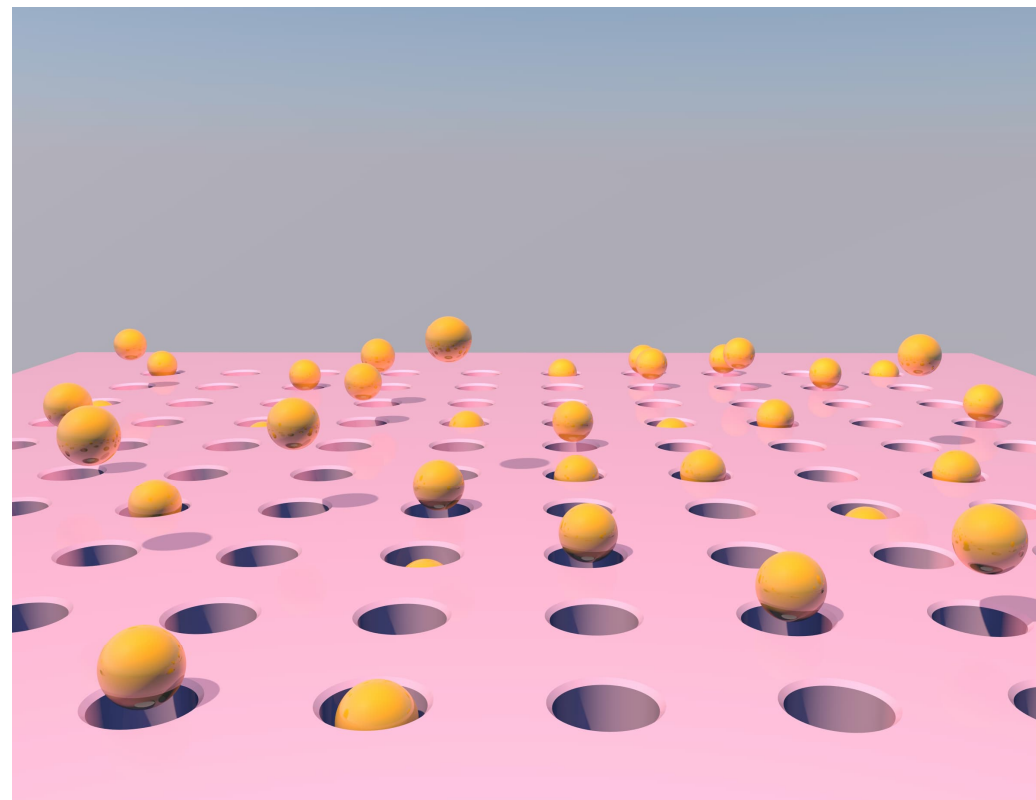

Esitetyt muutokset

Toimistomaksun käyttöönotto palveluseteleiden laskuttamisessa

- Palveluseteleiden laskuttamisessa otetaan käyttöön toimistomaksu 5 € lapsi/kuukaudessa 1.8.2026 alkaen
 - Hillitsee v. 2026 palvelusetelikuluja 14 000 €
- Toimistomaksu huomioidaan palveluntuottajalle toimitettavassa laskutuksen perusteena olevassa raportissa
 - Laskutuksen perusteena olevan raportin kokonaissummasta vähennetään jokaisen lapsen osalta kuukausittain -5 €

HUOM! 1.1.26 voimaan tullut varhaiskasvatuksen palvelusetelilaki mahdollistaa palveluntuottajaa perimään perheiltä kohtuullisiin kuluihin perustuvaa laskutuslisää

Esityksenä

- Opetus- ja kasvatustalokunta päättää
 - hyväksyä palvelusetelin arvoksi 1.8.2026 alkaen 921 euroa
 - hyväksyä toimistomaksun käyttöönnoton 1.8.2026 alkaen
 - hyväksyä liitteenä olevaan varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirjaan tehdyt muutokset noudatettavaksi 1.8.2026 alkaen
 - valtuuttaa valmistelijat tekemään palvelusetelisääntökirjaan tarvittavat tekniset korjaukset